

1. Shrnutí

Sídelní struktura

Sídelní strukturu kraje tvořilo celkem 307 obcí, z nichž 30 se statutem města. Celková rozloha kraje činila 3 963,0 km², tj. 5,0 % rozlohy ČR a 4. nejmenší rozloha mezi kraji. Nadprůměrnou hodnotu evidoval kraj v hustotě zalidnění (142,4 obyvatel/km²). Nejvíce obyvatel se koncentrovalo do středu kraje kolem krajského města a jeho zázemí, nejméně potom do pohraničních oblastí s vyšší členitostí reliéfu. Podíl obyvatel žijících ve městech činil 59,0 % a byl krajsky 4. nejvyšší. Největším městem v kraji byl Zlín (74 178 obyvatel) a nejmenším Karolinka (2 458 obyvatel).

Obyvatelstvo

Na území Zlínského kraje žilo 564 331 obvykle bydlících osob, z nichž ženy tvořily 50,9 % populace (287 185 osob) a muži 49,1 % (277 146 osob). V počtu obyvatel se Zlínský kraj umístil na 9. místě mezi kraji a tvořil 5,4 % obyvatel České republiky. Nejpočetnější bylo obyvatelstvo ve věku 15 až 64 let s počtem 354 350 osob, tj. 62,8 % populace kraje. Ve Zlínském kraji převažovalo nejstarší obyvatelstvo nad dětskou věkovou složkou. Lidé ve věku 65 let a více reprezentovali 21,7 % populace (122 682 osob) proti dětem do 14 let (15,5 %, 87 299 osob). Vysoký podíl nejstarší populace se odrážel na ukazatelích hodnotících stáří obyvatelstva, průměrný věk 43,8 let byl mezikrajsky nejvyšší, index stáří 140,5 druhý nejvyšší. Rodáků se sečetlo 310 222 obyvatel (55,0 % ze zjištěných hodnot) a vykazovalo krajsky druhou nejvyšší hodnotu. Na území kraje žil druhý nejvyšší podíl cizinců (1,8 % se zjištěným občanstvím), z nichž nejvíce obyvatel bylo ze Slovenska.

Zlínský kraj se stal regionem s nejvyšší religiozitou v ČR. Ze zjištěných odpovědí se 54,6 % osob přihlásilo k víře. Odpověď bez náboženské víry zvolilo 45,4 %, což znamenalo také nejvyšší hodnotu v rámci ČR. Mezi věřícími převládaly ženy (55,4 %), u lidí bez náboženské víry muži (53,1 %). Většina věřících připadla na venkovské oblasti, nejvíce do obcí s 500–999 obyvateli (64,8 % obyvatel příslušné velikostní skupiny).

Ekonomická aktivita obyvatelstva

Pracovní sílu Zlínského kraje tvořilo 290 840 obyvatel, přičemž se jednalo o 278 753 zaměstnaných (pracujících) a 12 087 nezaměstnaných. Největší část (36,0 %) pracovní síly měla dokončené střední vzdělání bez maturity včetně vyučení, třetina úplně střední vzdělání s maturitou a více než pětina byla vysokoškolsky vzdělaná.

Třetina zaměstnaných pracovala ve zpracovatelském průmyslu, což je dáno průmyslovým charakterem Zlínského kraje. V primárním sektoru bylo zaměstnáno 8,8 tisíc obyvatel kraje, v sekundárním sektoru 121,2 tisíc, v terciárním a kvartérním sektoru 146,9 tisíc.

Největší část zaměstnaných, z hlediska postavení v zaměstnání, představovali zaměstnanci (84,5 %). Následovaly osoby pracující na vlastní účet (14,2 %) a zaměstnavatelé (1,3 %). Nejpočetnějšími hlavními třídami v zaměstnání byli specialisté, techničtí a odborní pracovníci, řemeslníci a opraváři, montéři včetně obsluhy strojů i zařízení a pracovníci ve službách a prodeji. Desetinu zaměstnaných tvořili pracující důchodci.

Mezi 40 002 podnikatelskými subjekty ve Zlínském kraji bylo evidováno 36,7 tisíc osob pracujících na vlastní účet a 3,3 tisíc zaměstnavatelů. Nejpočetnější skupinou z hlediska věku byli podnikatelé ve věku 40 až 49 let a z hlediska vzdělání podnikatelé s dokončeným středoškolským vzděláním bez maturity a vyučením.

Mimo pracovní sílu, tedy mezi osoby ekonomicky neaktivní, bylo zahrnuto 269 184 obyvatel kraje, přičemž více než polovinu tvořili nepracující důchodci a necelé tři desetiny žáci a studenti.

Vyjížd'ka a dojížd'ka do zaměstnání a do školy

Z 278 753 zaměstnaných obyvatel Zlínského kraje vyjíždělo do zaměstnání 194 484 osob. Ze zjištěných údajů téměř dvě třetiny používaly při své cestě za prací automobil a více než desetina chodila pěšky. Téměř polovina vyjíždějících do zaměstnání vyjížděla z obce svého obvyklého pobytu do jiné obce okresu, více než třetina

pracovala v obci svého obvyklého pobytu, ale na jiné adrese, a desetina vyjížděla do zaměstnání v jiném okrese Zlínského kraje. Tři čtvrtiny vyjíždějících z obce cestovaly do zaměstnání denně.

Nejpočetnější věkovou skupinou vyjíždějící za prací z obce svého obvyklého pobytu byli vyjíždějící od 45 do 54 let (27,9 %). Více než dvě pětiny zaměstnaných mimo obec svého obvyklého pobytu vyjížděly do zaměstnání v průmyslovém odvětví. Desetina pracovala v oblasti velkoobchodu, maloobchodu, oprav a údržby motorových vozidel.

Ze zjištěných hodnot u vyjíždějících do zaměstnání z obce svého obvyklého pobytu měly téměř dvě pětiny úplné střední vzdělání s maturitou či vyšší odborné vzdělání, více než třetina střední vzdělání včetně vyučení bez maturity, necelá čtvrtina byla vysokoškolsky vzdělaná.

Do zaměstnání ve Zlínském kraji mimo obec svého obvyklého pobytu dojíždělo 124 245 zaměstnaných, z toho více než tři čtvrtiny minimálně pětkrát týdně.

Na adrese svého obvyklého pobytu pracovalo 52 932 obyvatel Zlínského kraje. V rámci obce, ve které zaměstnání měli obvyklý pobyt, do zaměstnání dojíždělo 64 895 obyvatel.

Domácnosti

K 26. 3. 2021 hospodařilo ve Zlínském kraji 245 325 domácností, složených z 63,3 % domácností rodinných a 36,7 % nerodinných. Hospodařící domácnost Zlínského kraje byla v průměru 2,27členná. Počty hospodařících domácností vzrostly proti roku 2011 o 6,8 %, resp. o 15 643. Zvýšil se především počet domácností jednotlivců (o 20 232 na 86 562). Rodinné domácnosti tvořené jednou rodinou představovaly počtem 150 510 přibližně tři pětiny domácností a pokles jejich počtu (o 442) v roce 2021 způsobilo výhradně snížení počtu neúplných rodin.

Domy a byty

Domovní fond k 26. 3. 2021 zahrnoval 147 205 domů, jejichž obydlenost 85,2 % byla v krajském členění sedmá nejvyšší, republikově nadprůměrná. Průměrným stářím 47,9 let patřily obydlené domy ve Zlínském kraji zároveň se Středočeským krajem k republikově nejmladším. V roce 2021 zaznamenaly krajsky nejnižší 4,2% nárůst. Bytový fond vykazoval 274 838 bytů a republikově podprůměrnou 82,3% obydlenost, které patřilo deváté krajské pořadí. U obydlených bytů nastalo v roce 2021 krajsky druhé nejnižší navýšení o 4,2 %.

Dlouhodobý vývoj

Počet obyvatel Zlínského kraje od roku 1980 klesl. Pokles evidovala dětská věková skupina do 14 let a lidé ve věku 15–64 let. Opačný případ byl zjištěn u obyvatel ve věku 65 a více let, kde došlo k nárůstu. Za posledních 30 let klesl podíl věřících obyvatel. Naopak od roku 1980 vzrostla vzdělanost obyvatel. Největší, více jak čtyřnásobný nárůst, zaznamenali absolventi vysokých škol.

Od roku 1980 došlo k poklesu pracovní síly o 5,2 % (o 15,9 tis.), přičemž počet obyvatel kraje tvořící pracovní sílu se pohyboval v rozmezí od 281,6 tis. (v roce 2011) do 312,9 tis. (v roce 1991). U osob mimo pracovní sílu došlo během sledovaného období ke snížení o 5,4 % (o 15,4 tis.), přičemž počet uvedených osob se pohyboval od 269,2 tis. (v roce 2021) do 293,7 tis. (v roce 2001). Převážnou část osob mimo pracovní sílu tvořili nepracující důchodci, jejichž podíl se při každém sčítání zvyšoval, a to z 33,5 % (v roce 1980) na 50,5 % (v roce 2021).

Od sčítání v roce 1980 se počty hospodařících domácností zvyšovaly, jejich nárůst se však zpomaloval. Rok 2021 zaznamenal oživení růstu a vykázal druhé nejvyšší navýšení jejich počtu (nejvyšší bylo v roce 1991).

Zvyšoval se rovněž domovní fond Zlínského kraje. Po velmi malém snížení v roce 1991 rostly také počty obydlených bytů a jejich snižující se podíl na počtu domů celkem přešel v roce 2021 do mírného zvýšení.

Bytový fond rostl rovněž, zvyšovaly se i počty obydlených bytů. Jejich podíl na celkovém počtu bytů v kraji se průběžně snižoval. Ve struktuře bytů podle právního důvodu užívání se výrazně projevilo osobní vlastnictví.

